

# SZÉKESFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

## A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:

Egy évre . . . . .	8 frt. — kr.
Fél évre . . . . .	4 frt. — kr.
Negyed évre . . . . .	2 frt. — kr.

Bérmendetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

**Hirdetmény** a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petitsor: Megrendelőinktől 4 — nem megrendelőinktől 6 krért igattatik be.

Lapunk számára hirdetőket felvesznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.

**Bécsben:** Opellik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicka Vince.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) czímzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után négy hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

**Kéziratok nem küldetnek vissza.**

## A párviadal.

### Az ordaliali párviadal.

(Folytatás.)

Az ordaliali párviadalt használták mind azok, kiket erre a törvény ítél; a törvény szerint vívók pedig lehetnek minden rangu egyesek, testületek, lelkészek, sőt nők is, kiknek azon előnye volt, hogy az ellenfeleiknek félig gödörben kellett állniok s azokból nem szabad volt kilépniök; megjegyzendő azonban, hogy a testületek mindenkor s az egyesek is nem ritkán, különösen pedig a papok és királyok, helyettesek által végezhetők viadalaikat. Ezen fogadott helyettes vívóknak a középkorban sok helyt nagyon kellemetlen helyzetük volt. Így már az is, hogy mielőtt küzdőterre léptek megeshettek arra, mikép megbízóik ügyének igazságáról való teljes meggyőződésből s minden gonosz mesterség és boszorkányság nélkül harezolnak, s mégis ezeknek daczára, ha a viadaloiban vesztek, úgy tekintettek, mint hamis esküvők, s mint ilyenek a sali törvények szerint jobb karjok levágatására is ítéltettek; sőt némely helyen az is szokás volt, hogy ha a helyettes, nőt képviselt és törtenetes legyőzetett, akkor a helyettes egyenesen bitófára függesztetett, a képviselt nő pedig máglyán égettetett meg. A helyettes vívóknak azonban hazánkban már nem vala ily kedvezőtlen helyzete, mi megtetszik abból is, hogy IV-ik László király 1274-ben Budafalvi Péter viadorát

és ennek testvéreit az udvarnokok közül kivesszi és az ország nemeseinek sorába emeli, kik a király saját zászlója alatt szolgálnak. Mi lehetett nálunk az ily királyi viadorok feladata? erre Botka Tivadar derék történetbírunk azt véli, hogy midőn a közálladalom érdeke veszélyeztetett és a bűnöst a párviadal próbája által kívánták megfenyíteni, a bűnöst a királyi viadorral állították szembe a harci sorompóban. (Lásd Botka De duellis 88. l.) A hazai okiratokból különben kitünik, hogy nálunk, mind a királyok, mind a papság nemcsak helyettes, de állandó viadorokat is tartottak udvaraikban. (Lásd Katona Hist. crit. I. k. 313. lapját és Pesty F. id. műve 70—71. lapjait). Egyébiránt, hogy királyaink maguk is készek voltak elfogadni párviadalt, azt a fentidézett példákön kívül eléggé igazolja Mátyás királyunknak azon válasza, melyet az ötödik párviadala hívó Podiebrád követéhez ekképen intéz: „A nekünk ajánlott párviadalt rég óhajtottuk és annak örülünk. Bár mi, mint igazhitű keresztény fejedelem egészen más állásban vagyunk, mint a ti, átokba vetett és koronájától itéletesen megfosztott uratok, és így becsületünk sértése nélkül utasíthatnók el ezen ajánlást, úgy mégis ezt tenni nem akarjuk, egész bizodalommal lévén az iránt, hogy az isten, kinek szent ügyét folytatjuk, az igazságnak engedi a diadalt. Igenis, készek vagyunk tehát vele megvívni, de nem szük és korlátozott helyen, mint ez közrendű bajnokok közt szokás, hanem, mint

keresztény fejedelemhez illik, lovag módjára: szabad helyen és illő fegyverrel.” (Lásd Hunyadiak kora IV. k. 188—189. lapjait). Hogy Mátyásnak azonban erre komoly szándéka nem volt, sőt Podiebrádot csak meg akarta tréfálni, mutatja azon körülmény, hogy e válaszbán a párviadal sem ideje, sem helye ki nem volt tűzve.

A vívók mellett voltak fegyverhordozók vagy segédek is; de a kiknek tiszte egyedül a szabályok megtartására való vigyázat volt.

A vívók küzdtere majd minden országban különböző volt. Így p. o. a nyugot-európai népeknél az e célra kijelölt térek sötétnyel és palánkkal voltak bekerítve, úgy, hogy az elrekesztett tér többnyire kerek vagy tojásdad alakot nyert; de voltak oly küzdterek is, melyeknek alakja néhol nyolczszögű, néhol pedig (mint a frizeknél) négyszögű volt; mások végre, nem névén az alakra (mint a scandinávok), valamely szigeten végezték a párviadalt.

Milyen alakuk voltak hazánkban a küzdterek, erre nézve régebb iratainkban semmi felvilágosítást nem nyertünk. Annyi azonban nagyon valószínű, hogy valamint a nádori törvényszékek szabad ég alatt — és mint Fessler állítja — felhánt dombokon, sátrak alatt tartattak, úgy a párviadatok is végződhetek ily helyeken. A legfőbb párviadal azonban — úgy látszik — a királyi székhely közelében folyt le, így p. o. Budán, Visegrádon és Székesfejérvárott, Erdélyben pedig Tordán.

A mi azon napot illeti, melyen a párviadatok tartattak: ez az alemanok és hajorok régi mythologiai emlékének fogva a nyugoti népeknél többnyire Dienstag azaz kedd volt, mely napon a közhiedelem szerint a kardnak istene (Aer-Ziu) uralkodék, mint legfőbb patronus, oly ügyek fölött, melyekben a kard döntötte el a perlekedéseket.

A párviadal előkészületére szükséges idő kitűzése, valamint külföldön, úgy hazánkban is nem mindig a bírói önkénytől függött. Külföldön ez időközben rendszeren két és hat hét között váltakozott, míg nálunk sokszor félére is elnyult.

A mi a párviadal körül való egyéb eljárást illeti, megjegyezhetjük még, hogy támadott mindenkor a kihívás, vagyis az alperes, vagyis a kit a törvényszék párviadala itél, s meggyőzöttnek vagy ügyvesztettnek tartott az, kinek vére legelőbb hullott a földre, vagy a korlátok közé szorítottatott annyira, hogy mind két lába kívül volt azokon, vagy a ki elalélt, s az ilyen életeért való váltáságul néhol három márkát fizetett, néhol pedig, mint hazánkban, csak egy kéro szó is elég volt. Különben a kegyelem megadása vagy megtagadása attól is függött, hogy az illető párviadala itéltyén, mi neműtűért vívott küzdelmet.

Az ordaliali párviadal sohasem a keresztény papság, hanem mindenkor a polgári hatóság rendelkezése s vezérlete alatt állott.

E babonás szokás legfőbb virágzása

## SZÉPIRODALMI CSARNOK.

### A semmiházi.

— Vázlat. —

Irta: Marosi Kálmán.

(Folytatás.)

A bankett fényesen sikerült.

Sokan voltak; mulattak jól; a pezsgő folyt, mint a patak; Patikárus Ferkó pedig huzta világos virradtig.

Barkóczy Gusztó erszénye állta.

De csak fel is tudja villanyozni az ember kedélyét az a jó bor!... de csak szépen is szól az a hegedű, ha művész kezében van!...

Csapongó jó kedv; szilaj lelkesedés mindenütt; még az irigység sem mondhatta volna, hogy Barkóczy Gusztó nem gavallér ember. Ki tett magáért úgy, a mint kellett; ennél többet nem kívánt tőle senki. Siettek neki gratulálni a kedves barátok, boldog volt, a ki vele kezét szoríthatott.

— — — Ő volt a nap hőse! — — —

Éjtél előtt tiznél több toasztot mondtak érte; éjtél után pedig, midőn az „öregék” bucsut vettek; midőn nem maradt más, csak a fiatalság — akkor minden toasztnak az volt a vége, hogy Barkóczy Gusztó az Ursten igen sokáig éltesse!

Hát a menyasszonya?

Az is ott volt éjtél, akkor hazament álmodni arról, hogy milyen gavallér ember az ő vőlegénye, hogy fog az egész főváros másnap arról a bankettől beszélni; azután

meg az ő szépségéről és arról a szerencsétlen orvosnövédekről...

Olyan jól is érezte magát Szidike, azok közt a jó kedvű fiatal emberek között. — Olyan szép volt abban a rózsaszínű selyem ruhában, hogy cseppet sem lehet csodálkozni rajta, midőn az a szerencsétlen medicus oda rohant hozzá, oda szorította szívére; össze-vissza csókolta, mely csókokért aztán ki is szólították a Lipótmezőre.

Hölgyeim! Engedjenek meg; de barátnak a piros, szökének a kék.

És ez nem tréfa.

A mulatás még csak most kezdődött igazán; mikor a főváros toronyórái elverték a tizenkettőt. Az érettebbeknek elég volt eddig, a többit rábizták a fiatalságra. A jó kedv elérte tetőpontját, az ott maradtak elkezdtek danolni. Nem kellett karmester sem, jól ment a nélkül is. Megzendült az a sok jó népdal, folyt egyik a másikból. Patikárus Ferkó pedig tudta, mik az ide valók.

Volt táncz is, még pedig az asztalok tetején. Tánczoltak még a pezsgős üvegek is; azután meg repültek és tördöstek kegyetlenül.

Hiába, a jó kedvet nem lehet zabolázni; szilaj az és nem ismer féket.

Az az ötszáz forintos tükör is megkapta a magát; neki repült egy üveg, erre felmondta a szolgálatot s darabjai csörmpölvé hullottak le a padozatra. Ki volt az az ügyes repítő? nem kereste senki, nem jutott eszébe senkinek. Örüljön neki az a tükör s tartsa szerencséjének, hogy ilyen társaságban törhetett össze. Kár lett volna

azt egy földindulásnak engedni át; az sem bánt volna vele különben.

Reggel felé a szállodából kezdett kivonulni az a vitéz hadsereg; maga után hagyva ezerekre menő kárt; egy örületes pusztítást, minőt egy muszka csorda sem tudott volna különben végrehajtani.

Elfogyott négyszáz ötven üveg pezsgő, összetört három nagy salon tükör!... Patikárus Ferkó pedig belehegedült a zsebibe kétezer hatszáz forintot!...

A bankett fényesen sikerült.

Soha nem volt abban a szállodában olyan nap, mint a mai...

Szidikének pedig, ha csakugyan az volt az álma, hogy másnap az egész főváros arról a bankettől beszelt: úgy álma teljesült.

Másnap csakugyan beszéltek egy nagy-szerű botrányról, a mi az éjjel lefolyt; s harmadnapon az összes fővárosi napilapokban lehetett olvasni egy nyilatkozatot, — melyben a banketten részt vett józanabb gondolkozású közönség nyéven több tekintélyes jelen volt azon nyilatkozatot teszi, hogy a bankettől a műveltebb publikum tizenegy óra után eltávozott, s az éjtél utáni botrányért Barkóczy Gusztóvot teszi felelőssé.

Egyébiránt pedig Barkóczy Gusztó a számla kiegyenlítése végett még éjtélkor fel akarta keresni a szálloda tulajdonosa; — de Gusztó eltűnt az éji homályban, magára hagyván a fiatalságot — cselekedni a mit akar.

— Én elmegyek — mondta barátainak — de később vissza fogok jönni.

Ugyan hova mehetett? — — —

Van a Sándor-utczában egy két emeletes ház, annak első emeletén egy nyolcz szobából álló lakás, ezen lakásban mesésen gazdag butorzáttal ellátott terem, annak a teremnek egyik szegletében egy kerevet, azon pedig egy igen szép asszony.

Ott fekszik egy hosszú uszályos székbe került kék selyem ruhában; szép fejét bal könyökén pihentetve, valamiről látszik gondolkodni.

Félig fekvő helyzetben, gazdagon díszített kék selyem ruhában, melynek uszálya a gömbölyű tagokat igézően elfedve; de azért azokat a parányi lábakat még is láttatni engedve, pongyolán simula le a kerevet előtti drága szőnyegre!... egy igen szép asszony, a legszebb szöke fűrtökkel, sugárzó szemével nézve a csillárok kápráztató világába, és még hozzá valamiről gondolkodva, úgy-e bár uraim kellemes kép!...

Most felkel, néhány homlokára csuszott fűrtöt megigazit, azután lépni akar; de előbb a lépéseinek akadályul szolgáló uszályt parányi lábaival hátra löki; azután oda megy az asztalhoz; kezébe vesz egy ott hentergő levelet, azt végig futja és ismét visszadobja az asztalra. A mellett a levél mellett egy ékszer-tok is van; azt is felveszi, parányi kezével megnyomja rugóját, erre a tető felnyílik és szemünk elé tűnik az a vakító fény, a mi arról a gyémánt karpereczről sugárzik.

— Szép darab — mondta magában az az igézőn szép asszony — bizonyosan megér tizenötezer forintot.

korát a XIII. században érte el, ettől fogva pedig mindaddig hanyatlott, míg ez az új-kori vagy modern párviaállal váltott föl.  
Borostyán Sándor.  
(Vége következik.)

**Tizenöt puskalövés, tizenöt puskalövés ellen.**

Közlő: Dr. Seidel Pál.

(Folytatása.)

12) Somogyi G. Embertana oly fölületes, hiányos és semmit sem mondó. — hogy azon egy lap papírost sem érdemi meg, a mire szerző szorította.

12) Seidel P. Elismerem azt; mert igaz, hogy anthropologiam hiányos vagyis rövid. Nem is lehet ez másképp, midőn az író népiskolák számára ír anthropologiam. Köteteket lehetne e tárgyról írni és nem egy-két lapot. Ha népiskolák számára írok: akkor csak egypár lapnyi tér áll rendelkezésemre. A tényleges viszonyok ellen harcolni nem lehet. — Egypár lapnyi téren, vagy pedig épen csak egy lapnyi téren, az anthropologia előadása nem lehet másképp, mint csak úgy, hogy az hiányos legyen.

Tisztelettel tiltakozom azonban az ellen, mintha embertanom semmit nem mondó lenne. Alig van hazánkban természetrajzi író, ki a természetrajz előadásában az embertanra, anthropologiamra, nagyobb súlyt vetett volna, mint a mennyit épen e természetrajz írója fektetett arra.

Nézzük a természetrajz előadásának történetét rövid vonásokban.

A természetrajz tárgyait a legújabb időkig három országra, vagyis három osztályra osztva tanították hazánk iskoláiban. *Allattan, növénytan és ásványtan* volt a három főosztály jellegzése; — az embert az „állatország” tagjai közé sorolták.

Már 1843-ban tiltakozott a tudós Purgstaller József ez ellen, így szólván: „Tévednek mindazok, kik az emberi testet merő állatnak tekintik; sőt az emlősök osztályába rendezik.” (A bölcsészet elemei. Buda, 1843. I. 9. lap.)

Mindennek daczára mégis számos éven keresztül a természetrajz tanárai a természetrajznak három országát szerették ismeretelni és ezen országok eljebb helyezték az embert, mint „kétkezü emlős állatot.” Tudtommal senki sem kelt ki ez ellen hazánkban erősebben, mint épen én.

1865-ben *Halhatatlan-e lelkünk?* című könyvben támadást intéztem ezen nézet ellen. Én azt vitattam, hogy a természetrajz tanításakor a zoologiam, botanikán és mineralogiam kívül az anthropologiamnak, vagyis az embertannak is kell adni helyet és pedig a legmértősebb helyet.

Igy nyilatkoztam: *Ugy nem helyezhető az ember az állatországba, mint pl. a veréb nem helyezhető a növényországba. Ha tudnak kellő helyet találni a légynek, vagy szunyognak talán lehetne a föld legdicsőbb teremtményének is kellő helyet találni.* Ez történt 1865-ben.

Azután ráillesztette gömbölyü karjára s párszor keresztül sétálva a termet megállt a tükör előtt. Láthatta magát tetőtől talpig, ott állt maga magával szemközt. — Meg volt elégedve — az az isteni mosoly legalább azt jelentette.

— Sokáig késik — szólott türelmetlenül — azt írja thea-estélyre jön és már éjfél elmúlt.

Még egyszer futotta végig azt az asztalon levő levelet; azután összegyűrte és beledobta a kandallóba; ott pedig a parázson lángra lobbant, pillanatig égett, azután semmivé lett.

Ép e pilanatban lépett be az ajtón egy csinos férfi; ismerős lehet, vagy tán ide tartozó; — nem is kellett őt előre bejelenteni.

Barkóczy Guszti volt.

Ide jött a bankettől; élvezni mámorító édes csókokat arról a kárhuzatosan szép ajakról.

Ha tudta volna, hogy beléptekor az a pillanati fellobogó láng az ő levele volt!

De az a szép asszony azt nem mondta meg neki.

Volt esze.

A hölgyeknek igen éles belátásuk szokott lenni.

Abban a teremben pedig, mintha tündérek teljesítették volna a parancsot.

Barkóczy Guszti még kényelembé se helyezte magát, midőn a thea-készlet már ott állt az asztalon; a nélkül, hogy látta volna, ki tette oda, a nélkül, hogy az inas kopogását halotta volna.

Nem is volt erre szükség.

Allításom bizonyítására saját érveimen kívül, akkor is előhoztam: *Aristotélest* (De Gen. an. 1. 2.), *Tongiorgit* (Institutiones philosophicae III. 39. lap), *Schulzet* (Psychologische Anthropologie 577. lap), *Dr. Tral-lest* (Gedanken über das Dasein, d. Immortalität u. Unsterblichkeit d. menschlichen Seele. 11—13.), *Eschenmayer* (Psychologie 75. lap) és *Reinholdot* (Lehrbuch der philosophisch propedeutischen Psychologie 28. lap). Később 1869-ben nagy örömmel tapasztaltam, hogy *Mennyei József* „*Nevelés és tanítástana*,” mely a magyar királyi tudományos egyetemen pályadíjjal koszoruztatott és a közoktatási miniszterium által is kitüntetett, mindjárt a bevezetésben ezt írta: „Tévedésnek látszik az állatok sorába helyezni az embert, s az állatország egy osztályát rajta kezdeni... az ember a negyedik országot képezi az érzéki világban.”

Kedvenc nézetemnek ezen diadala fellett nem sokáig élvezhettem örömet; — mert ezután is, mindazon újabb természetrajzok között, melyek 1869-től fogva, az én természetrajzom megjelenése előtt, jelentek meg, egyetlen egyet sem olvastam olyant, mely az anthropologiamra kellő súlyt fektetett volna. A melyeket olvastam, azok mind az állatok közé helyezték az embert.

Példák erre a dr. Márki és dr. Zimmermann, Szauter és Bokor urak által ezen időszakban írott népiskolai természetrajzok. Ámbár:

„Könyvekkel alszom el,  
Könyvekkel ébredek.”

még sem olvashattam el minden természetrajzi tankönyvet, annyit azonban szerénytelenség nélkül is határozottan állítok, hogy méltánytalan volt t. Somogyi ur, midőn természetrajzomat azért támadta meg, hogy „anthropologiam semmit nem mondó.” — Talán nagyon is sokat mondott. Határozottan kimondta, hogy az ember nem állat. — Határozottan kimondta, hogy a természetrajzban sem szabad az embert állatnak, baromnak nevezni. — Határozottan kimondta, hogy a természetrajzban az állattanon, növény- és ásványtanon kívül az embertannak is kell elkülönített, önálló helyet, és pedig a legmértősebb helyet adni.

Hazánk melyik természetrajzi tankönyvírója mondta, ki ezt én előttem? Purgstaller előbb nyilatkozta ezen eszmét, de nem természetrajzi, hanem bölcsészeti műben, s abban is csak néhány szóval. Talán tévedek, midőn azt vélem, hogy a magyar irodalom bölcsészeti (philosophiai) könyvei közül egyik sem kelt ki az embertannak (anthropologia) természetrajzi méltatása végett mint az általam 1865-ben kiadott „Halhatatlan-e lelkünk?” című könyv? Talán tévedek, midőn azt vélem, hogy hazánk természetrajzi írói közül én voltam az első, a ki természetrajzában az emberi méltóság tekintetbe vétele végett a zoologiam, botanikán és mineralogiam kívül az anthropologiamnak is helyet adott. Lehet, hogy e tekintetben tévedek, mert nem olvashattam el mindazon bölcsészeti műveket és természetrajzokat,

melyek magyar nyelven megjelentek, annyit azonban tudok, hogy nem tévedek midőn azt hiszem, hogy egy író sincs hazánkban, ki többet működött volna, mint a mennyit én működtem az általam írt és sok ezer példányban elterjedt természetrajzomban arra, hogy hazánk iskoláiban minél inkább elterjedjen azon eszme, mely szerint a természetrajzban az embertannak a kellő hely megadandó.

Engedje meg tehát t. Somogyi G. ur, hogy kijelentsem azon nézetemet, mely szerint ön nagyon méltánytalan volt természetrajzom iránt, midőn azt úgy tüntette föl, mintha az ember természetrajzi ismeretetésére épen semmi súlyt sem fektetett volna. (Vége köv.)

**Uti jegyzetek**

Német- és Franciaországából.

Közlő: Klökner Gyula.

Az utról, Strassburgtól Párisig keveset irhatok, mert azt ugyanis éjjel tettük meg, tehát legnagyobb részét elaludtuk.

Az utas, ki Párisba szándékozik utazni, legjobban teszi, ha carte-mixte-el utazik; oly kártyával, melyen német földön II-ik s francia földön I-ső osztályú coupéban mehet, mert Franciaországban a gyorsvonatok csakis I-ső osztályt szállítanak, de ez is kényelem tekintetében felette hátra van a németországi II. osztály mögött.

Szerencsések voltunk az utat Strassburgtól Párisig s később Párisban a legnagyobb részt is egy miskolci magyar föld-birtokos és fiatal neje, valamint a magyar nyugoti vaspálya egyik közlekedési főnökével töltött. Beszállásnál a peronon találkoztunk. Ők már beültek s mi még nem kaptunk helyet. Sokan voltunk s szerencsére megpillantjuk, hogy egy coupéban még 3 üres hely van; oda sietünk kinyitjuk az ajtót, s már mondom: Excusez mesieurs! — mire a fiatal nő férjéhez szól: „Csukd be Berezikém az ajtót, mert még bejönnek.” Hailva a magyar szót, mi is magyarul szólunk: „Megbocsássanak ha ide bejönni bátorokodunk, de sokan vagyunk, helyt sem kapunk s ha mi nem, jönnek mások ide. Talán önöknek is, valamint nekünk is, kellemesebb az utat honiak társaságában tenni meg” s erre beléptünk.

A pályaudvarból kiindulva átszeljük a nagyszerű erődítményeket, miken a poroszok ugyancsak dolgoznak most is, Neustadt, Landau, Vendenheim falucskák, utána a Zorn folyó mellett épült Brumath városkát érintjük, hol az osztrákok 1793-ban a francziáktól legyőzettek. Mommenheim, Hochfelden, Dettreiler, Steinburg városkákna bejutunk már a Vogesekbe s a táj kezd érdekessé lenni. Egy hosszú alaguton átjövünk előttünk áll Greifenstein vár romjai, míg a völgyben Zabern városa terül el. Messziről kimagasló gyönyörű főtemploma, míg a vele határos hegyoldalon a vörös homok-köböl épített kastély diszlik. A tájék mindég regé-

nyesebb lesz, s a magasra kiemelkedő lombos hegyoldalak mely völgybe szorítják a vasuti vonalt, míg a szűk Zorn-völgyet elérve, megpillantjuk Geroldseck várakat s a vaspálya bevezet Lützelburg pályaudvarába. A város Zorn partján épült, erdős hegyek által körülvéve. Egyik ormán láthatók a Lützelstein vár-rom maradványai. A vonat öt gyorsan egymást követő kisebb-később 2678 méter hommartingi alaguton át (4 perc) átvágja a Vogeseket s kiér a termékeny lotharingiai síkságra s ezen keresztül megérkezik a Saar folyó mentében fekvő Saarburg városkába. Ennek keleti része már teljesen francia lakossága, míg nyugat felé németekkel lakott. Mig fél óra alatt elérjük a német határt, német részről Deutsch Adricourt; francia részről a francia Adricourt. Nekünk ez utóbbinál kelle kiszállnunk, hogy utlevelünket láttamoztassuk s holminkat átmozdztassuk Mindkettő szigorral végeztetik. Minden átutazó neve, állása, születési helye felíratik, s miután táskáit kimozdzták, lélekzhet szabadabban. — Mindkettőn átesve nyugodtan hajthatánk le fejünket álomra, mibe a vaspálya egyhangú döbörgése elringatott s szenderegésből csakis az éles fütty ébreszte fel, mi Párisban megérkezettünk jelzé.

Páris, június 7.

Hogy a vasuti kalauz sippjával jelt adott s előttünk a ködbe borult világvárost az első hajnalpir megvilágítá; összekészítünk holminkat, hogy kiszállásra készen álljunk. Lakást nem rendeltünk előre, tehát az első feladat volt azt keresni. A vasuti portás nyugta mellett átvette holminkat, mi pedig a velünk szemben húzódo Boulevard de Strassburgon a város belsejébe haladtunk. Utitársunk, ki Strassburgban hozzánk csatlakozott, a magyar-egylet közvetítése mellett remélt lakást kapni, tehát mi is vele tartánk s megvárándó, míg ez ügyben hozzá fordulhatunk. Kora hűvös reggel volt, az egész éjen át fázunk, kifáradt s agyonfázott testünket felmelegítendő bementünk a legközelebbi kávéházba s kértünk reggelit, a tulajdonos hozott is egy rémitő nagy bögrével s akkora csészéket tett elibénk, mibe másfél liter bor befért volna. Kiittuk s könynyebbüten folytatónk cél nélkül utunkat a St.-Denis, Bonne Nouvelle, Montmartre, Italiens, Capucins, s Madelaine Boulevardokon, oda s vissza, miatt 8 óra lett s elvitettük magunkat a magyar-egylet helyiségébe, Rue Turenne 47. Az utcözben a Beranger-utcai katastrófa színhelyét is láttuk, hol egy gyüanyag-kereskedésben feillobbant lópor, a házat s a vele szomszéd-ságban levő két házat légerőpíté. Irtóztató lehetett a szerencsétlenség, mit ez eset előidézett. A házuak csak tűzfalai álltak fenn, melyhez még a legközelebb hozzáépített szobák egyes oldalfalai, a rajt függő képek stb. voltak láthatók. A vele szomszédos s szemben álló házak falain iszonyu rések repedtek, azoknál is az összedüléstől kell félni.

Kilencz óra körül odaértünk az egylet helyiségéhez. Az első emelet két utczára

göl venni nem akarom. Egyébiránt ez a kis hamis azt híreszteli rólam, hogy meghódított; én pedig azal boszulom meg túlmerész híreszteléseit, hogy beszüntetem nála visiteimet. Szükséges, hogy az ilyen kis leányok ne bízzák el magukat s ne képzelenek sokat magukról.

— Hát nem volt komoly szándéka nőül venni?

— Csupa passzió volt őt meghódítani. Egyéb semmi.

— És engem is csak passzióból szeret?... — Ön lefözött asszonyom!... most már megyek.

Barkóczy Guszti nyult a kalapja után és indult.

— Minden utraivaló nélkül? — fogta meg kezét az a szép asszony.

— Igaza van — válaszolt Guszti.

Az a hízlegő szép ajak pedig összeforrt annak a fiatal embernek az ajkával, a ki átölelte azt a karcus derekat és melegen szorította szívéhez azt a pihegő keblét. Az összeforrt ajak elcsattant egy csókban, de az a szép asszony még egyszer összeforrasztotta, s mikor már vért szítt belőle, akkor ismét elcsattantotta csókját; Guszti pedig azt hitte, hogy ő nála boldogabb ember nincsen a világon.

— Pá! — szorította meg kezét a szép asszonynak.

— Isten önnel! de még egyet.... Azt hallotam, hogy Palma grófnő „Alter és Kissnél” olyan szabásu ruhát rendelt meg, a minőt Eugenia császárnő az udvari bálon viselt. Én szeretném ezt a ruhát....

— Nos?

— Csak azt akartam mondani, hogy én e ruhát szeretném önnel holnap délelőtt megtekinteni.

Barkóczy pedig elérte mit akart az a szép asszony ezzel mondani.

— Helyes! — válaszolt egykedvűen — holnap délelőtt 10 órakor az a ruha itt lesz, és én nagyon szeretném, ha ön ezen toilletben engem holnap délelőtt 11 órakor elfogadni kegyes lenne.

— Ön igazi gavallér ember! — csak ennyit válaszolt az a szép asszony.

Barkóczy Guszti pedig mámorosan távozott el.

Megrészegült annak a szép asszonynak kárhuzatos mosolyától.

Megbolondult azoktól a bünös és kárhuzatosan gyilkoló mérgezett csókoktól.

De hát tulajdonképen, ki is volt az a szép asszony?...

Ez egy ballet-táncosnő volt; épen az, a kit Szidike a zugligeti nyári mulatságon táncolni látott Barkóczyval. Ott zavarta meg fejét annak a fiatal embernek; és azóta egymás irányában olynemű viszony keletkezett köztük, — mint a barátságos nagyhatalmak-é.

Egyébiránt igaz is, hogy nagyhatalom volt mind a kettő.

Egyiknél a szépség; — másíknál a p é n z.

És ez tessék elhinni, mind a kettő nagy hatalom!

(Vége következik.)

szóló terr  
falait a l  
s jeles fé  
mekben  
tott névs  
lakása cz  
s siettün  
ves volt  
ésben s  
egyét, de  
már ott  
kakkal t  
kott emb  
lakásunk  
grande P  
lodát mi  
lett, hogy  
szomszéd  
ál, tiszt  
árai soli  
Az  
benyoma  
veszik s  
vágják  
ságok m  
Mi  
mit. Fel  
tuk mag  
a gyöny  
mit az  
nap regg  
kihajtat  
Na  
101 má  
ágyu hi  
függetle  
a ki eg  
Olvastá  
latkozá  
csatoló  
maga f  
mazi.  
rópa!  
nagy e  
fognak  
nádat  
szakolt  
tömték  
fák a  
talmak  
lom b  
nagyh  
dörgés  
ságnan  
levő két  
getlen  
mokat  
kisziv  
össze  
rályna  
nagyo  
leány  
egy p  
vart e  
s a k  
4) Az  
tatik,  
ölnék  
tegn  
hancu  
delmi  
tett,  
s kat  
delem  
tyakó  
6) A  
vaste  
akarj  
sittas  
tenge  
ellent  
niszt  
kár e  
delen  
Ristó  
betün  
gyen  
ha a  
helye  
tágit  
kivár  
veszi

szóló termét bírja az egyet, melyek szobafalait a hazai történelemből merített képek s jeles férfiak arcképei díszítik. A termekben senki sem volt, de a falon kiaggatott névsoron megtudtuk Edelenyi Lajos ur lakása címét, kihez utitársunk utasítva volt s siettünk azt felkeresni, Edelenyi ur\*) szíves volt minket elkálauzolni s a lakáskérésben segítségünkre lenni. — Találtunk is egyet, de szerencsétlenségünkre azt másnap már ott kelle hagyni, lévén az oly állatcsakkal telve, melyekkel a tisztasághoz szokott ember megbarátkozni nem óhajt. Másnap lakásunkat a Coumartin-utcazi „Hôtel de la grande Bretagne“ ba tettük át. E solid szállodát mindenkinek ajánlhatom, mert a mellett, hogy a város központján, az operaház szomszédságában, a boulevardok közelében áll, tiszta szobákkal s jó konyhával bir; árai solidak s mérsékelték.

Az utas első nap mit sem tehet. Az ősz benyomat, az utifáradalmak annyira igénybe veszik az idegeket, hogy csakis nyugalomra vágyik s a kiállítás vagy egyéb látványosságok megzemlélésére nem is gondol.

Mi sem terveztünk az első napra semmit. Felültünk a tramvayra s kocsi-káztatuk magunkat egész délután, szemlélendőt a gyönyörű utcákat, a boulevardokat s a mit az utcán járva, láthat az ember. Másnap reggel elővettük a kiállítási kalauzt s kihajtottunk a Mars mezőre. (Folyt. köv.)

### Belgrádi levél.

(Eredeti levelezőnkől.)

Belgrád, 1878. aug. 25.

Nagyságos szerkesztő ur! Aug. 23-án 101 már azt nem tudom hátul, vagy előtöltő ágyu hirdette Belgrád falairól a nagy nemzet függetlenségét. Ott volt a nagy fejedelem is, a ki egy kis rácz császárt rejt méhében. Olvasta tudom a lapokban a fejedelmi nyilatkozatot; de az elferdítve közöltetett, ide csatolom az eredetit, melyet a fejedelem maga fogalmazott, mert hát tud ám fogalmazni. Hü fordításban így hangzik! „Európa! én nagy is vagyok, erős is vagyok, nagy ellenséggel harcoltam s ha meg nem fognak, összetöröm rapityánként, mint a rádat aszondom. De megfogtak, rám erőszakolták a békét s egy kis függetlenséggel tömtek be a számát s most már eb ura a fakó aszondom. Ezt köszönöm is a nagyhatalmaknak, különösen Risticsemnek. A nálom barátságomat s támogatásomra minden nagyhatalom számíthat.“ Mihelyt az ágyudörgés megszűnt, leültek enni, ebéd után nagy miniszteri tanács tartatott, mely a független fejedelmi udvarban behozandó reformokat beszélte meg. A mi a titkos ülésből kiszivárgott a következőkben foglalhatom össze: 1) A fejedelmet titkos ülésekben királynak fogják czimezni, mert a titulusát nagyon hizik. 2) A fejedelem első szobaleánya hofdáma címét nyer s évi fizetése egy piasterrel javítódik. 3) A fejedelmi udvart ezután minden héten egyszer kisöprik s a konyha ajtó előtti tért megmuvázzák. 4) Az etikettére is különös figyelem fordítatik, mert ha a fejedelmi udvarban disznót ölnek, nem szabad a lapoknak azt mondani: „tegnap a fejedelmi udvarban disznót volt“, hanem így kell körülírni: „tegnap a fejedelmi udvarban fényes sertésor ünnepeltetett, melyre hivatalosak voltak a főpapság s katonai s polgári tekintélyek. 5) A fejedelem ezután nem kurtaszáru pipából szutyakol, hanem gyöngyöszáru csibukot kap. 6) A fejedelmi hintó fatengelyek helyett vastengelyeket kap, a konzervatívek azt akarják, hogy csak a hátulsó tengely módosítsák; de Ristic és társai mind a két tengelyt egyszerre akarják átalakítani. Az ellentétek élesek, ki tudja nem fog-e miniszteri krízis következni. Ilyen csékélységgért kár egy nemzetnek tengelyt ütni. 7) A fejedelem czimében is változás fog történni. Ristic azt akarja, hogy az n. betűről az l. betűre ugorjanak s fenség helyett felség legyen; de a konzervatívek elének tartják, ha a fejedelemre egy betű ragad s fenség helyett felség lesz. Vannak a kik a czimet tágitani akarják s fenség helyett feneséget kívánnak. Ki győz a jövő útka. Ha szívesen veszi nagyságod, máskor is szolgálok \*\*).

Szamárkodóvics Bibó,  
I. oszt. fejedelmi diurnista.

### LEVELEZÉS.

Vaálvölgy, 1878. aug. 19.

Tek. szerkesztő ur!

Mély tisztelettel kérem az igazság érdekében szíveskedjék néhány soraimat becses lapjában közzé tenni.

A „Székesfehérvár és Vidéke“ című lap 62-dik számában vaálvölgyi levelezője Felix ur által, azért mert a képviselőválasztásnál nem azon egyenre adam szavazatomat mint ő — több polgártársaimmal együtt ártatlanul meghurcoltattam. Azt mondja ugyanis Felix ur, hogy a részegeskedés s korteskedés

\*) A kitöltő a mult hóban a „Párisi utmutató, emlékkönyv, a kiállításra utazott magyarok számára“ című könyvecské megjelent.

\*\*) Hogy is ne, hiszen ha lámpással kerestük volna sem találtunk volna ily magas állású udvari levelezőt. For ever! Szerk.

miatt ugy néztem ki, mint a ki hajmáz betegségben sinlódik, Istennek legyen hála én a hajmáz betegséget nem ismerem, rajtam a hajmáz betegségnek semmi nyoma nincs, de Felix ur bizonyosan szenvedhetett benne, mert ő rajta a hajmáz betegség nyomai láthatók, mivel idő előtt megkopaszult. — Továbbá azt állítja, hogy az állatot az embertől nem tudám megkülönböztetni; ebben lehet egy kis igazsága, mert Felix urat, ha állatok közé keveredik, nagyon bajos köztük megismerni, mivel ő nem más, mint báránybőrbe öltözködött farkas. A többi reám s polgártársaimra irt cikikének részét pedig rágalomnak, gonosz roszelelkűségnek, pletykáságnak nyilvánítjuk, mely csak Felix urtól kerülhetett ki.

Különb sorainkat e régi közmondással zárjuk be: „Ments meg uram Isten minket az álbarattól, mert ellenségünkől magunk is meg tudjuk magunkat őrizni.“

Mély tisztelettel maradván tekintetes szerkesztő urnak aláztatos szolgálai.

Több érdekelt polgár.

### Hireink.

— A honvédek kivonulása. A székesfehérvári honvéd-zászlóalj hadilábra állított százada e hó 25-én indultak el városunkból, hogy rendeltetésük helyére az eszéki várba menjenek. A felsővárosi sétáterén túl a katonai kórház mellett téren lettek a hadfiak telállitva s nagy számu közönség vette őket körül. Délután 7 óra felé jelent meg Hollán Ernő tábornok, hogy megzemlélje őket. Rövid szemle után a derék hadfiakhoz szép s lelkesült bucsuzózatot intézett. — Beszédében mindenekelőtt hangsúlyozá, hogy ő Felsege által behivatva, rövid négy nap leforgása alatt teljes hadilábra állitattak; miután pedig a legfelsőbb parancs az indulásra is megérkezett, most már rendeltetésük helyére kell menni. Megemliti, hogy szervezősük óta ez az első eset, hogy hadilábra állitattak s most a kívánalmaknak annyira megfelelték már eddig is, hogy azoknak, kik életrevalóságukban nem bíztak — a felmutatott eddigi eredmények előtt meg kell hajolni. Kiemeli, hogy a honvédség körében levő rend, pontosság, fegyelem bármely csapatnak becsületére válik. Elismerését és köszönetét fejezte ki mindezekért a derék hadfiaknak. Felemlitette továbbá, hogy ő Felsege győztes hadai Boszniába már bevonultak, azonban a nem várt nagymérvű ellenállás okozta, hogy a helybeli honvédszázalój is hadilábra állitattat, azért lettek ők behiva s Eszékre rendeltettek, hogy menni fognak, hogy az ottani vár őrizetét átvegyék. Ezuttal, mint remélni lehet nehezebb feladatuk nem leend, s reméli, hogy a hadviselés befejeztével rövid időn visszatérhetnek családi köreikbe; meglehet azonban, hogy komoly veszélyel is kell szembe szállniok, mely esetben bizik bennük, hogy kötelességüknek eleget tesznek, emlékezteti ezért őket a királyra és hazára tett esküjük teljesítésére. Felhívja őket, hogy mutassák meg miképen magyarok, s hogy a magyar nemzetnek s honvédségnek mindenkor becsületet szerezzenek; annál is inkább, mert az ország szeme függ rajtuk. A nemzet áldása, reménye, büszkesége van rajtuk — mondá s ép ezért hiszi, hogy becsülettel és dicsőséggel fogják mindenkor helyőket megállani. Ezután Axman őrnagyhoz fordult s kijelenti, hogy ő reám, mint tapasztalt katonára bizza e derék s szép zászlóaljat, felhívja őt, hogy ne csak főnöke, parancsnoka, de atyja legyen a zászlóalj derék honvédeknek. Eljen a király éljen a haza felkiáltással végző beszédét; mit nagy éljenzés követett. Ezután imát parancsolt, melynek végeztével az egész csapat megindult s megkoszoruzott zászlóval haladt a városon keresztül roppant néptömeg által kísérve zenező mellett a vasuti indóházig. A vonat indulása azonban csak éjjel 11 óra felé következén be, addig az egész zászlóalj a méntelep melletti gyepen pihent. Szerencse, dicsőség kísérje derék honvédeinket megyénk s városunk szeretett fiait! Az Isten áldása legyen velök.

— A székesfehérvári Fröbel-féle gyermekertben a nyilvános foglalkozás nem e hó 28-án, hanem csütörtökön e hó 29-én tartatik meg; melyre újlag különösen figyelmetjtük közönségünk. Ezen alkalommal a nyilvános foglalkozás imával kezdődik, azután megtisztelő üdvözlések, szavalmányok, ész- és értelmfejlesztési játékok következnek. Lesz munkakiállítás stb. Ezen köznevelésünkre nagyon hasznos intézet megtekintését különösen ajánljuk a közönség figyelmébe.

— A honvédek kivonulása alkalmával a honvédszázalót báró Nugent Valtér ur bájos leányai koszoruzták meg igen szép koszorúval. E kiváló figyelemért méltán dícséret illeti a derék honvédeinket.

— Városunk nevezetességei között nem nagyszámu közönség ismeri még a helybeli derék zirc-cziterci rend igen szép terményrajzi gyűjteményét. A főgymnasium szép épülete, annak kitünő berendezése országos híres, azonban míg az épület ily megérdemelt dícséretben részesült, addig a nagyszertben berendezett muzeum még kevesek által említettett fel. Mondhatjuk, hogy ez a monarchia főgymnasiumai közt ritkítja

párját. A gyűjtemény tárgyai közül mindegyiket kiemeljük az igen ügyesen — főt. Gerlach Benjamin ur által — nagy szakavatottsággal összeállított ásvány-gyűjteményt, mely számtalan, csak nagyköltséggel szerethető ritka példánnyal bir. Igen szép az állatgyűjtemény, a legkülönfélébb hazai, külföldi s tengereken túli állatok láthatók itt; nagyon szép a kagylógyűjtemény. Rovar- és a növénygyűjtemény szintén a kiemelendők közé tartozik. A kitünőt állatok szép számmal vannak; van egy egész emberi csontváz, több koponya, köztük egy sajátos alkatu, mely tudományos szempontból igen becses. Megemliténdő a nagy szorgalommal összeállított éremgyűjtemény, ennek egyik díszét teszi Pauer János ur ez évi adománya. — Röviden kiemeljük a természettani gyűjteményt is, mely szintén becses tárgyakat bir s szépen berendezett. Lapunk szük kerete miatt ezuttal csak röviden szólunk róla, azonban bezzük előre, hogy a jövő évi kiállításra nagyon érdekes lesz e tárlatot is majd a vendégeknek megtekinteni, hadd gyönyörködjenek városunk e becses gyűjteménye felett. A derék zirc-cziterci rend részint az áldozatkészségért, melylyel a sok drága tárgyat beszerzé, részint a szakavatott berendezésért — a tudomány érdekében — kiváló köszönetet érdemel e haza s e város minden polgára részéről.

— Graef altábornok közelebb városunkban időzött s az utra kész honvédeket megzemlélte.

— Lesz multság. Mint halljuk Szidoli Tódor olasz circus-igazgató fogja meglepni városunkat 40 személy s 60 lóból álló társaságával a társulat nem lesz roz. miután Bécsben is kiállta a sarat. Tíz tizenkét nap mulva bővebben szól róla a krónika.

— A helybeli honvédszázalój e hó 23-án már teljesen felszerelve volt, az nap délután az összes létszám a sóstói gyakorló-terre vonult ki, hol hadirendbe állitattott fel s a zászlóalj parancsnok által megvizsgáltott; ezután pedig az egész zászlóalj ünneppelen az esküt letette.

— A helybeli lovólde iránt igen kevés az érdeklődés; vasárnap már közönség sem jelent meg, sőt czéllövészet sem volt tartható, miután senki sem jelent meg czélt löni. Bizony szomorú dolog, hogy lövöldéket a közöny miatt ily nagy mértékben elhagyják.

— Időjárásunk kellemes, azonban az ősz közeledtét észre lehet venni, mivel estétkint hideg van. A nappali meleg azonban igen érleli a szőlőt s jó termés várható.

— Városunk telve van katonákkal, tömegesen jelennek meg a közös hadseregbeli behívott tartalékosok, kiket három szállitmányal elvisznek a harcztérre. Az ez évi újonczok is, kiknek még októberben kellett volna bejönni behivatnak.

— Soha rosszabbkor nem történetett volna. Budapestén Balassa Irma és Gizella szép urhölgyek 21-én esküdtek és pedig az első Német Zoltánnal s a másik Vécsey István ügyvéddel. Vécseyt mint tartalékos hadhagyó: 22-kén behívták s a mozgósítás következtében Boszniába kell mennie. Ez már malör.

— A székesfehérvári járás egészségügyi viszonyairól a következő statisztikai adatokat közöljük: e járásban juliusban házasodott 7 pár; született törvényes fiu 65, leány 78; törvénytelen fiu 8, leány 4. Halva született fiu 3, leány 2. Iker született 2 fiu, 2 leány. Meghalt összesen 150. Szaporodás 14. Több halt, mint született Keresztes, Kis-Keszi, Csikvár, Polgárdi, Füle, Csósz, Aba, Seregélyes, Nadap, Lovasberény községekben; annyi született, mint a mennyi meghalt Tácz, Moha, Soponya községekben.

— A honvédség felszerelése ugy látszik sokkal gyorsabban halad, mind a közös hadseregé. A honvédek alig 3 nap alatt már teljesen felszerelve hadilábon állottak, míg emléksünk rá, a június végén elvitt 69-ik ezredbeli közös katonák több, mint két hétig naponként szereltettek s mégis majdnem 100 ember felszereletlenül a magá ruhájában vitették el. Szeretnők tudni, mi e lényeges különbségnek oka, e két hadsereg felszerelését illetőleg.

— A székesfehérvári jövő évi országos kiállításra igen szép virágkiállítás leend. Mint értesültünk több műkörtész ezerekre menő szebbnél szebb virágot akar kiállítani. A kiállításra nézve ez nagy előny leend.

— A mozgósított katonák hátrahagyott szegény családai felségelyezésére a városi hatóság által dr. Say József ur elnöklele alatt kiküldött bizottság működését már megkezdte. Reméljük, hogy az eredmény a városhoz méltó lesz. Ajánljuk városunk közönsége figyelmébe a harcztéren küzdő derék katonák elhagyott szegény családait, kiket segítenünk nemcsak emberbaráti, erkölcsi, de hazafias legszentebb kötelességünk.

— Seregélyesen e hó 26-án délelőtt 10 órakor a közég felső végén tűz ütött ki. Az isteni gondviselésnek köszönhető, hogy csak egy ház hamvadt el, mert bámulatos az a közöny, melylyel a nyomtató emberek hallgatták a haragok kongását s folytatták munkájukat.

— Felsült szinielőadás. A mult héten 13-14 éves fiatal gyermekek a sóstón szinielőadást akartak rendezni jótékony czéla,

azonban a comedia tragediává változott. A készülődések a papák, mamák és nevelők beleegyezése s tudta nélkül erélyesen folytak, már a nap is elérkezett, melyen az előadás megtartatik. A közönség és szereplők együtt voltak, csak a főrendező s igazgató hiányzott, mi miatt az előadást kezdeni nem lehetett. Ugyan mi történeteti vele? a mint a sóstói sétáterén rohant az előadásra, nevelő bácsi utólérte, elcsipte, megfedte s hazavezette s ime az előadásnak ezzel vége lett, mert e borzasztó hírt a nagy publikum hírelvén, nehogy a rendező sorsára jusson, ott hagyott szinpadot, korcsmáros, bandát s mindent és elűnt a korcsmáros nagy bánatára, ki nem tudta, hogy kien vegye meg az okozott költségeket.

— Tüzereket vittek vasárnap délután a vonaton. Magyar fiu volt nagyrésze s midőn a vonat a városon keresztül ment, a derék fiuk intgettek a kiállító közönségnek, mire viharos éljenekkel üdvözlöttek. Ezeket is a csatáterre szállitották le.

— A közelebb Eszékre szállitott derék honvédek körében történendő minden fontosabb mozzanatról, hiteles és részletes tudósítást fogunk hozni, miről már előre is értesítjük közönségünket.

— A fejérmegyei és Székesfejérvár városi régiségár számára Hattyufy Dezső ur 1 régi szemüveget s 5 db. régi rézmetsetet adományozott.

— Beküldetett Adonyból. A „Székes-Fehérvár és Vidéke“ 67-ik számában megjelent rágalomért a névtelen író hitvány, becsületeabló, aljas, szemtelen rágalmozónak nyilvánítjuk, mint a ki a névtelenség siskaja alá rejtődik s jövőre minden piszkolódását eleve visszautasítjuk. A védelem aláírói. (Helyesen cselekszik, mert mi sem engedhetjük lapunkat ilyen küzdelem terévé. Szerk.)

— A helybeli protestans egyház községek, mint halljuk, báró Baldácsi emlékére gyászünnepélyt szándékoznak rendezni.

— Haynald emléke. A kalocsa csilagda, melyet Haynald érsek építtetett, befejezéshez közelget. Az épület tető alatt áll s szeptemberre egészen elkészül. Az időmért (kronometer) jeles csillagászunk Konkoly Miklós fogja Hamburgból haza hozni.

— Nagyszerű adományok. Tallian Lázár veszprémi kanonok a sebesültek részére 100 forintot adományozott. Szentes városa pedig 5000 forintot szavazott meg a behívottak elhagyott családja felségelésére. Ki lép nyomába.

— Pestmegye alispánját a magy. kir. honvédelmi miniszter, miután a szállitókocsik kirendelése iránt kiadott rendeletet nem fogantositá, hanem mint törvénytelen ellenfelirat — hivatalából felfüggesztette. A felfüggesztett alispán mellett Pestmegye tüntetni szándékozik.

— Követésreméltó példák. Az esztergomi érsek a szolgálatában levő behívottak családjának a családfo egész távolléte idejére kiadja az egész fizetést, sőt állásukat fentartja visszatérésük idejéig. Liszka Tolcsvából pedig egy láda érkezett Szende Béla honvédelmi miniszterhez, mely tégés mellett tokajit és szomorótt tartalmazott a sebesülteknek, ezen aláírással: „Egy a ki külügyi miniszterünk oldala mellett 1849-ben önként szolgált.“

— Hódel a törvényesek előtt. Midőn Hódel előtt felolvasták a halálos ítéletet, a földre k... tt s ezt kiáltotta „bravo.“ Midőn a diszruhában öltözött bakó felhivta, hogy „jőjjön“, jó kedvvel szakított a vesztőhelyre s leirhatlan megvetéssel tekintett a tömegre. Papot nem fogadott el, mert mint mondá — évek kellenének arra, hogy magát egy pap elfogadására elhatározza.

— Maholnap kifordul a világ sarkából. A római pápa nevenapjára Bismark herceg is küldött üdvözlő táviratot. Képzelné lehet, mily őszinte szívből fakadt.

— Vilmos császár elhunyt dajkájának leánya a napokban megküldte a trónörökösnek azon czípkéket, melyet az agg császár viselt picizny gyermek korában. Eddig magánál tartogatta az „ereklyét“, most azonban kötelességének tartotta visszaadni a családnak.

— A megválasztott képviselők között 136 új képviselő van s ezek közül 13 már volt képviselő, de nem a mult országgyűlésen. 123 egészen új ember, ezek most választottak először.

— Kiveszik a sodrúkból. Aradon mintegy 1000 bosnyák fogolyra készítenek szállást. Új szalmazsákok s tiszta inget kapnak. Be rosszul érezhetik magukat a tisztaságban.

— A nők, mint vedangyalok. Szegeden növegyet alakult, mely a behívottak családjának felségelését tűzte ki czélul. Sőt azt határozta, hogy addig fel nem oszlik, míg a hadjárat nyomai végkép el nem tűnnek. Eddig 71 tagja van s gyűjtő-ivekkel járnak szét. Hát csak Szegeden teremnek ilyen hölgyek s nálunk széles e megyében sehol? Régi dicsőségünk, hol késsel az éji homályban?

— Zágráb világit. Serajevo bevétele alkalmából Zágráb nagy fáklýás menetet rendezett. Mintegy 500 fáklýával vonultak

# OLCSÓSÁGOK!

## Deákoknak

a tanév kezdetén mesés áron ajánlatnak:

1 igen jó legnagyobb matracz (Seegras)	4	frt.	—	kr.
1 legjobb minőségű lószőr matracz	10	frt.	—	kr.
1 kisebb creton-paplan	—	frt.	80	kr.
1 legnagyobb creton-paplan	1	frt.	50	kr.
6 db. fehér zsebkendő (szegett)	—	frt.	30	kr.
1 db. 5 rőf nagyságu Plaid uraknak	4	frt.	—	kr.
1 db. legjobb minőségű Plaid	5	frt.	—	kr.

Kaphatók:

## Lustig Manónál

Székesfejérvárott, a takarékpénztár épületében.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

a báni palota elé, a hol harsányan éltették a király. Este nagy bankett s poharat üritettek ő Felsége, a monarchia s Filippovics egészségre. Jó uton indultok.

— **Fiu-e vagy leány.** Ki hinné, hogy ilyen bábaasszony van, a ki ezt sem tudja és pedig megtörtént. Khodolitzon egy nő vajudott s szerencsésen szült. A bába nagy sietve megfürösztötte s tudtul adta a szülőknek, hogy leány s azzal viszik a templomba s megkeresztelik Máriának. Azonban mily nagy volt az anya ámulata s ijedelmé, midőn harmadnapra fürösztés közben észrevette, hogy az ő Mariskája fiu. A baj nem volt helyrehozhatlan, mert a kisedet újra elvitték a paphoz, a ki Mariskából Venczelt csinált.

— **Négy öngyilkos.** Tordán négy leány mérgezte meg foszporral. Okául ezt hozzák fel. Mind a négy leány fiatal s egy vidékről valók voltak s Tordán előkelő családoknál szolgáltak. Utóbbi időben mind a négyet elhagyta szeretője s a fájdalmat és gyalázatot nem viselhetvén el, érzékenyen elbucsztak egymástól s végrehajtottak rettenetes tetteket.

— **Gyilkosság.** Sz. István napra viradóra a mácsai pusztán egy kóborgó cigánykaraván rárontott egy ottan lakó románra, kinél pénzt sejtettek. A megtámadott heves ellenállást fejtett ki s küzdelembe bocsátkozott a rablónéppel. A dulakodás közben egyik gazember baltájával mély sebeket ejtett az ellenállón, minek következtében az eszméletlenül összerogyott s pár percz múlva meghalt. A meggyilkolt nejét is megsebesítették, noha az a rémülettől megbénítva, néma szemlélője volt a rémesetnek. A véres tett után a házat kirabolták. Ugyanaz nap már jelentés érkezett a helybeli járásbíróshoz s egy bírő azonnal megjelent a helyszínén a törv. széki bonczolat megejtése s a vizsgálat megindítása végett. A rablógyilkos cigányoknak nyomában vannak.

— **Orosz subventió Magyarországon.** Kragujevácból jelentik a „Szrbzski Nádor“-nak, hogy a skupcsina egy tagja interpellációt intézett Grujics miniszterhez, hogy mily nagy azon szubvetió, melyet az újvidéki „Zasztava“ a szerb kormánytól húz. — A miniszter erre azt felelte, hogy a Zasztava mint „szerbnemzeti“ lap kap ugyan segítyezést, de ez oly pénzekből telik ki, melyek Szerbiának már 2 év óta orosz részről bocsátatnak rendelkezésre. — Ennélfogva a kormány nem kötelezhető arra, hogy e kiadásokról számot adjon.

Gabona-ár augusztus 24-én.

100 kilogramm	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	9	—	8	50	8	—
Kétszeres	6	40	6	30	6	20
Rozs	5	90	5	80	5	70
Arpa	5	60	5	20	4	80
Zab	5	60	5	50	5	40
Kukoricza	5	50	5	40	5	30

Felölös szerkesztő: Boross Mihály.

Klökner Péter, kiadó-tulajdonos.

### Az új tanév kezdetével

alulírott bátorodik

a főgymnasium-, főreáltanoda-, kereskedelmi középtanoda-, nőnevelde-,  
a Kleindin-féle leánytanoda-,  
a polgári-, elemi- s a népiskolában,  
ugy minden egyéb

### TANINTÉZETBEN

használandó

## tankönyv-raktárát, papír-, író- és rajzszert-raktárát s könyvkötészetét

a n. é. közönség s a tanuló ifjuság becses figyelmébe ajánlani.

A fentjelzett tanodákban használandó tankönyvekről árjegyzékkel ingyen szolgállok.

Teljes tisztelettel

**Klökner Péter,**  
könyvtáros.

Székesfejérvárott, nádor-utca a püspöki lak átellenében.

### Gőzmalom-bérbeadás.

Csákvár mezővárosban, 3 pár örlőkőre berendezett urasági gőzmalom, 1878. é. októb. 1-től több évre bérbeadandó. Vállalkozni kívánók 1878. évi szept. 25-ig jelentkezzenek Csákváron, az uradalmi jószág-felügyelőség-nél, hol a feltételek iránt tudomást szerezhetnek.

Egy jól kijavított s ujon hurozott  
6 1/2 octávás

### zongora

eladó.

**SZALAY GYULA,**

orgona- és zongora-készítőnél.

Fazekas-utca 3. szám.

A bekövetkező iskola idő alkalmával tudatom azon tisztelt szülőkkel, kik óhajtának gyermekeik számára tisztességes szállást teljes ellátással jutányos áron szerezni; miszerint nálam kaszárnya-utca 10-ik szám alatt több kosztos tanuló felfogadtatik.

### ! Papír tömegben!

Papirkereskedőknek és könyvnyomdászoknak.

Minden alaku s minőségű levél-, író-, nyomda és csomagolópapírt a legnagyobb választékban raktáron tartja a  
**PAPIERFABRIKS-NIEDERLAGE,**  
Wien I. Wolfengasse Nr. 3.  
Mintákat ingyen, bérmentve küld.

### Vasuti menetrend.

**Budára** reggel 4 ó. 15 p. délben 12 ó. 5 p. este 6 ó. 36 p. **Budáról** reggel 7 ó. 10 p. d. e. 11 ó. este 9 ó. 35 p.  
**Kanizsára** reggel 9 ó. 22 p. d. u. 2 ó. 33 p. éjjel 11 ó. 56 p. **Kanizsáról** reggel 4 ó. 58 p. d. u. 2 ó. 6 p. éjjel 11 ó. 30 p.  
**Ujszönybe** reggel 10 ó. 18 p. éjjel 12 ó. 23 p.  
**Ujszönyből** d. u. 2 ó. 33 p. éjjel 11 ó. 37 p.  
**Veszprémből** reggel 9 ó. 27 p. d. u. 4 ó. 39 p. **Veszprémből** reggel 8 óra 10 p. d. u. 4 ó. 45 p.